అరణ్యపర్వము - జ్ఞానప్రదము

విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీన్ద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీ కృష్ణ ధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకౌశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాస ధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్ధం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేన్ద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః, పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా, ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽభివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం, సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి, యథాశక్తి, సప్తవింశోఽధ్యాయః, శ్లోకపారాయణం, ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

వైశంపాయన ఉవాచ ।

తతో వనగతాః పార్థాః సాయాహ్నే సహ కృష్ణయా ।
ఉపవిష్టాః కథాశ్చక్రుః దుఃఖశోకపరాయణాః ॥ ॥27-1॥

ప్రియా చ దర్శనీయా చ పండితా చ పతివ్రతా ।
అథ కృష్ణా ధర్మరాజమ్ ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ ॥27-2॥

న నూనం తస్య పాపస్య దుఃఖమస్మాసు కించన ।
విద్యతే ధార్తరాష్ట్రస్య నృశంసస్య దురాత్మనః ॥ ॥27-3॥

యస్త్వాం రాజన్ మయా సార్ధమ్ అజినైః ప్రతివాసితమ్ ।
వనం ప్రస్థాప్య దుష్టాత్మా నాన్వతప్యత దుర్మతిః ॥ ॥27-4॥

ఆయసం హృదయం నూనం తస్య దుష్కృతకర్మణః ।
యస్త్వాం ధర్మపరం శ్రేష్ఠం రూక్షాణ్యశ్రావయత్ తదా ॥ ॥27-5॥

సుఖోచితమదుఃఖార్హం దురాత్మా ససుహృద్గణః ।
ఈదృశం దుఃఖమానీయ మోదతే పాపపూరుషః ॥ ॥27-6॥

చతుర్ణామేవ పాపానామ్అస్రం న పతితం తదా ।
త్వయి భారత నిష్క్రాంతే వనాయాజినవాససి ॥ ॥27-7॥

దుర్యోధనస్య కర్ణస్య శకునేశ్చ దురాత్మనః ।
దుర్భ్రాతుస్తస్య చోగ్రస్య రాజన్దుఃశాసనస్య చ ॥ ॥27-8॥

ఇతరేషాం తు సర్వేషాం కురూణాం కురుసత్తమ ।
దుఃఖేనాభిపరీతానాం నేత్రేభ్యః ప్రాపతజ్జలమ్ ॥ ॥27-9॥

ఇదం చ శయనం దృష్ట్వా యచ్చాసీత్ పురాతనమ్ ।
శోచామిత్వాం మహారాజదుఃఖానర్హంసుఖోచితమ్ ॥ ॥27-10॥

దాంతం యచ్చ సభామధ్య ఆసనం రత్నభూషితమ్ ।
దృష్ట్వా కుశవృషీం చేమాం శోకో మాం ప్రదహత్యయమ్ ॥ ॥27-11॥

యదపశ్యం సభాయాం త్వాం రాజభిః పరివారితమ్ ।
తచ్చ రాజన్నపశ్యంత్యాః కా శాంతిర్హృదయస్యమే ॥ ॥27-12॥

యా త్వాఽహం చందనాదిగ్ధమ్అపశ్యం సూర్యవర్చసమ్ ।
సా త్వాం పంకమలాదిగ్ధం దృష్ట్వా ముహ్యామి భారత ॥ ॥27-13॥

యా త్వాఽహం కౌశికైర్వస్త్రైః శుభ్రైరాచ్ఛాదితం పురా ।
దృష్టవత్యస్మిరాజేంద్ర సాఽత్వాం పశ్యామి చీరిణమ్ ॥ ॥27-14॥

యచ్చ తద్రుక్మపాత్రీభిఃబ్రాహ్మణేభ్యః సహస్రశః ।
హ్రియతే తే గృహాదన్నం సంస్కృతంసార్వకామికమ్ ॥ ॥27-15॥

యతీనామగృహాణాం తే తథైవ గృహమేధినామ్ ।
దీయతే భోజనం రాజన్ అతీవ గుణవత్ ప్రభో ॥ ॥27-16॥

సత్కృతాని సహస్రాణి సర్వకామైః పురా గృహే ।
సర్వకామైః సువిహితైః యదపూజయథా ద్విజాన్ ॥ ॥27-17॥

తచ్చ రాజన్నపశ్యంత్యాః కా శాంతిర్హృదయస్య మే ।
యత్ తే భ్రాతౄన్ హారాజ యువానో మృష్టకుండలాః ॥ ॥27-18॥

అభోజయంత మిష్టాన్నైః సూదాః పరమసంస్కృతైః ।
సర్వాంస్తానద్య పశ్యామి వనే వన్యేన జీవినః ॥ ॥27-19॥

అదుఃఖార్హాన్ మనుష్యేంద్ర నోపశామ్యతి మే మనః ।
భీమసేనమిమం చాపి దుఃఖితం వనవాసినమ్ ॥ ॥27-20॥

ధ్యాయతః కిం న మన్యుస్తే ప్రాప్తే కాలే వివర్ధతే ।
భీమసేనం హి కర్మాణి స్వయం కుర్వాణమచ్యుతమ్ ॥ ॥27-21॥

సుఖార్హం దుఃఖితం దృష్ట్వా కస్మాన్మన్యుర్న వర్ధతే ।
సత్కృతం వివిధైర్యానైః వస్త్రైరుచ్చావచైస్తథా ॥ ॥27-22॥

తం తే వనగతం దృష్ట్వా కస్మాన్మన్యుర్న వర్ధతే ।
అయం కురూన్‌రణే సర్వాన్‌హంతుముత్సహతే ప్రభుః ॥ ॥27-23॥

త్వత్ప్రతిజ్ఞాం ప్రతీక్షంస్తు సహతేఽయం వృకోదరః ।
యోఽర్జునేనార్జునస్తుల్యః ద్విబాహుర్బహుబాహునా ॥ ॥27-24॥

శరావమర్దే శీఘ్రత్వాత్ కాలాంతకయమోపమః ।
యస్య శస్త్రప్రతాపేన ప్రణతాః సర్వపార్థివాః ॥ ॥27-25॥

యజ్ఞే తవ మహారాజ బ్రాహ్మణానుపతస్థిరే ।
తమిమం పురుషవ్యాఘ్రం పూజితం దేవదానవైః ॥ ॥27-26॥

ధ్యాయంతమర్జునం దృష్ట్వా కస్మాద్‌రాజన్‌న కుప్యసి ।
దృష్ట్వా వనగతం పార్థమ్‌అదుఃఖార్హం సుఖోచితమ్ ॥ ॥27-27॥

న చ తేవర్ధతే మన్యుఃతేన ముహ్యామి భారత ।
యో దేవాంశ్చ మనుష్యాంశ్చ సర్పాంశ్చైకరథోఽజయత్ ॥ ॥27-28॥

తం తే వనగతం దృష్ట్వా కస్మాన్మన్యుర్న వర్ధతే ।
యో యానైరద్భుతాకారైఃహయైర్నాగైశ్చ సంవృతః ॥ ॥27-29॥

ప్రసహ్య విత్తాన్యాదత్త పార్థివేభ్యః పరంతప ।
క్షిపత్యేకేన వేగేన పంచబాణశతాని యః ॥ ॥27-30॥

తం తే వనగతం దృష్ట్వా కస్మాన్మన్యుర్న వర్ధతే ।
శ్యామం బృహంతం తరుణం చర్మిణాముత్తమం రణే ॥ ।27-31॥

నకులం తే వనే దృష్ట్వా కస్మాన్మన్యుర్న వర్ధతే ।
దర్శనీయం చ శూరం చ మాద్రీపుత్రం యుధిష్ఠిర ॥ ॥27-32॥

సహదేవం వనే దృష్ట్వా కస్మాత్ క్షమసి పార్థివ ।
నకులం సహదేవం చ దృష్ట్వా తే దుఃఖితావుభౌ ॥ ॥27-33॥

అదుఃఖార్హౌ మనుష్యేంద్ర కస్మాన్మన్యుర్న వర్ధతే ।
ద్రుపదస్య కులే జాతాం స్నుషాం పాండోర్మహాత్మనః ॥ ॥27-34॥

ధృష్టద్యుంనస్య భగినీం వీరపత్నీమనువ్రతామ్ ।
మాం వై వనగతాం దృష్ట్వా కస్మాత్క్షమసి పార్థివ ॥ ॥27-35॥

నూనం చ తవ నైవాస్తి మన్యుర్భరతసత్తమ ।
యత్ తే భ్రాతౄంశ్చ మాం చైవ దృష్ట్వా నవ్యథతే మనః ॥ ॥27-36॥

న నిర్మన్యుఃక్షత్రియోఽస్తి లోకే నిర్వచనం స్మృతమ్ ।
తదద్య త్వయి పశ్యామి క్షత్రియే విపరీతవత్ ॥ ॥27-37॥

యో న దర్శయతే తేజః క్షత్రియః కాల ఆగతే ।
సర్వభూతాని తం పార్థ సదా పరిభవంత్యుత ॥ ॥27-38॥

తత్ త్వయా న క్షమా కార్యా శత్రూన్ ప్రతి కథంచన ।
తేజసైవ హి తే శక్యా నిహంతుం నాత్ర సంశయః ॥ ॥27-39॥

తథైవ యః క్షమాకాలే క్షత్రియో నోపశాంయతి ।
అప్రియం సర్వభూతానాం సోముత్రేహ చ నశ్యతి ॥ ॥27-40॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అర్జునాభిగమనపర్వణి
ద్రౌపదీపరితాపవాక్యే సప్తవింశోఽధ్యాయః ॥ 27 ॥

శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామి వారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్రార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయన్తాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రియఃకాన్తాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥